

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КеАҚ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

30
EURASIAN NATIONAL
UNIVERSITY

БГПУ
им. М. Ақмұллы

РУДН

«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ДАЯРЛАУДАҒЫ ЗАМАНАУИ
ТӘСІЛДЕМЕ: ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ПРАКТИКА»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ФОРУМ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ФОРУМ

«СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ В ПОДГОТОВКЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
КАДРОВ: НАУКА И ПРАКТИКА»

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL FORUM
«MODERN APPROACHES TO TEACHER TRAINING: SCIENCE AND
PRACTICE»

МАТЕРИАЛДАРЫ

Астана

26 ақпан 2026 жыл

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КеАҚ**

**«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ДАЯРЛАУДАҒЫ ЗАМАНАУИ ТӘСІЛДЕМЕ:
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ПРАКТИКА»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ФОРУМ
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ
26 ақпан, 2026 жыл**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ МЕЖДУНАРОДНОГО
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОГО ФОРУМА
«СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ В ПОДГОТОВКЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ:
НАУКА И ПРАКТИКА»
26 февраля, 2026 года**

**PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL FORUM
INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL FORUM
«MODERN APPROACHES TO TEACHER TRAINING: SCIENCE AND PRACTICE»
february 26, 2026**

Астана, 26 ақпан 2026 ж.

УДК 37.0
ББК 74.00
П23

Жалпы редакциясын басқарған: Сомжүрек Б.Ж.

Редакция алқасы: Асылбекова М.П., Атемова К.Т., Байсарина С.С., Сламбекова Т.С.,
Махадиева А.К.

П23 Педагогикалық кадрларды даярлаудағы заманауи тәсілдеме: ғылым және практика: халықаралық ғылыми-тәжірибелік форум материалдары. 26 ақпан 2026 ж./ – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ баспасы, 2026. – 1668 бет.

ISBN 978-601-385-193-8

Халықаралық ғылыми-практикалық форум материалдарының жинағында педагог кадрларды даярлаудың заманауи ғылыми-әдіснамалық негіздерін талдау, педагогикалық білім беру саласындағы инновациялық тәсілдер мен тиімді практикаларды айқындау, халықаралық ғылыми тәжірибе алмасуды дамытуға арналған өзекті ғылыми-тәжірибелік зерттеулердің нәтижелері енгізілген. Материалдарда педагогикалық білім мен ғылымның жаһандық трендтері, педагогикалық білім берудегі жасанды интеллект және цифрлық технологиялар, педагог кадрларды инклюзивті білім беруге дайындаудың халықаралық тәжірибесі және инновациялық әдістері туралы мәселелері қарастырылған. Жинақ білім саласындағы мамандарға, ғалымдарға, оқытушылар мен білім алушыларға арналған.

В сборник материалов международного научно-практического форума включены результаты актуальных научно-практических исследований, направленных на анализ современных научно-методологических основ подготовки педагогических кадров, выявление инновационных подходов и эффективных практик в сфере педагогического образования, а также развитие международного научного обмена опытом. В материалах рассматриваются вопросы глобальных тенденций в педагогическом образовании и науке, использования искусственного интеллекта и цифровых технологий в педагогическом образовании, международного опыта и инновационных методов подготовки педагогических кадров к инклюзивному образованию. Сборник предназначен для специалистов в области образования, ученых, преподавателей и обучающихся.

The proceedings of the International Scientific and Practical Forum include the results of relevant scientific and practical research aimed at analyzing the modern scientific and methodological foundations of teacher training, identifying innovative approaches and effective practices in the field of teacher education, as well as promoting international scientific exchange of experience. The materials address issues related to global trends in pedagogical education and science, the use of artificial intelligence and digital technologies in teacher education, as well as international experience and innovative methods of preparing teaching staff for inclusive education. The collection is intended for education professionals, researchers, teachers, and students.

УДК 37.0
ББК 74.00

ISBN 978-601-385-193-8

© Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2026

Бұл жинаққа енгізілген материалдарға авторлар жауапты.
Authors are responsible for the content of their materials.

219	Zhakupbekova D.S., Utepov A.B. Digital technologies and artificial intelligence in the professional development of physical education teachers	914
220	Закерьяева М.Ю. Искусственный интеллект в современном образовании: возможности, риски и перспективы развития	917
221	Амангелді А.С. Педагогикалық білім берудегі жасанды интеллекттің рөлі мен маңызы	919
222	Аманбай А.Т. Болашақ педагогтарды даярлауда жасанды интеллект технологияларын қолдану	923
223	Orazbek A.A., Amanbayeva M. B The use of artificial intelligence tools for developing data interpretation and visualization skills in the training of future biology teachers	926
224	Кабулова Г.К. Автоматизация административной работы в образовании с помощью ИИ	930
225	Нурыева А.С. Цифрлық тәуелділік және жоғары сынып оқушыларының әлеуметтенуі	933
3-секция: Педагог кадрларды инклюзивті білім беруге дайындаудың халықаралық тәжірибесі және инновациялық әдістері 3-секция: Международный опыт и инновационные методики подготовки педагогических кадров к инклюзивному образованию 3-section: International experience and innovative methods of training teachers for inclusive education		
226	Аханов А.Т., Бірліхан Е. Дене шынықтыру және спорт мамандығында білім алатын студенттерді инклюзивті білім беруге дайындау мәселелері	938
227	Михайленко О.И. Современные проблемы реализации инклюзивного образования и пути их решения в условиях высшего образования	943
228	Умаралиева М.А. Международный опыт и инновационные методики подготовки учителей к развитию инклюзивной культуры	945
229	Едигенова А.Ж. Ерекше білім беру қажеттілігі бар баламен ересек адамның қарым-қатынасы	949
230	Арипова М.Р. Внедрение ценностно-ориентированных практик в системе непрерывного профессионального развития учителя информационной технологии в школе	953
231	Батаева С.Д. Инклюзивное образование как основное условие гуманизации учебного процесса начальной школы	957
232	Дюсенбаева Б.А., Халикова Б.Т. Қазіргі педагогтерінің инклюзивті құзыреттілігін айқындайтын негізгі ерекшеліктер	962
233	Жанатова Г.А. Внедрение практик в исследованиях в области специального образования	967
234	Момунова А.Н. Роль дистанционного обучения для подростков с инвалидностью в получении профессионального образования	971

235	Момунова А.Н., Маматова А.А. Психологические особенности и формы конфликтного поведения подростков с инвалидностью	976
236	Муталиева А.Ш., Ахтанова С.К. Педагог кадрларды инклюзивті білім беруге дайындаудың халқаралық тәжірибесі және инновациялық әдістері	980
237	Ногайбаева М.К., Әлімбаева А.Қ. Инклюзивті білім беру жағдайында педагог кадрларды кәсіби қызметке даярлау	985
238	Baisarina S.S., Makhadiyeva A., PrimbekovaZh. Application of ict-technologies in elementary school in inclusive education	991
239	Нұрбекова А.М., Сарсенова Б.Ж. Аутистік спектрі бұзылысы бар балаларға кешенді тілдік дамыту бағдарламаларының ғылыми негіздері.	996
240	Нұрбекова А.М., Жанузаков Н.К. Аутистік спектрлі бұзылысы бар балалардың сөйлеу тілін логопедиялық түзетуде қолданбалы мінез-құлық талдау әдістерін пайдалану	1001
241	Шавалиева З.Ш., Жумажанова К.И. Социально-педагогическая поддержка семьи, воспитывающей ребёнка с РАС	1005
242	Сейдина М.З., Есимова Н. Б. Қазақстан республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың стратегиялық негіздері мен жүзеге асыру тетіктері	1011
243	Kabakova M.B., Әбілдина С.Қ. Инклюзивті білім беру жағдайында педагог-психологтардың білім беру құзыреттіліктерін дамытудың жаңа тенденциялары	1015
244	Бекжанова С.Ж. О.С. Никольская бойынша II топтағы аутизмі бар балалармен жұмыс жүргізуде визуалды қолдаудың тиімділігі	1019
245	Турманова Ж.Е. Инклюзия жағдайында қызмет ететін мамандардың психологиялық құзыреттілігі	1024
246	Каракпаева С.К., Матиева Г.Д. СТЖД деңгейіне байланысты сөйлеу тілін дамытудың дифференциалды тәсілдері	1029
247	Жукашева Г.М. Инклюзивті білім беруде педагог-ассистент әрекетінің сенсомоторлық моделі	1033
248	Жолдасбек Г.И. UDL қағидалары негізінде аі құралдарымен есту қабілеті бұзылған оқушыларға арналған оқу материалдарын әзірлеу әдістемесі және оны оқу үдерісінде қолдану	1037
249	Куандыкова А.К. Инклюзивті білім беруде қауіпсіз психологиялық және жайлы орта қалыптастыру қағидалары	1042
250	Танирбергенова С.О. Мектепте ерекше балаларға толерантты қатынасын қалыптастыру жолындағы сынып жетекшісінің ролі	1047
251	Темиргалиева А.Н. Арнайы мектеп-интернатта ерекше білім беруді қажет ететін	

	оқушыларды география пәніне оқытуда жасанды интеллект технологияларын пайдаланудың тиімділігі	1050
252	Айтқулова Н.Ж., Махаметова З.А. Балалардың ерте психикалық дамуының ерекшеліктері	1054
253	Топатаева М.К. Визуалды қолдау технологиясының инклюзивті білім берудегі маңызы мен мәні	1057
254	Махаметова З.А., Айтқулова Н.Ж. Инклюзивті білім беру аясында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың әлеуметтік бейімделуін психологиялық қолдаудың тиімді жолдары	1062
255	Ұлықбек А.Қ. Инклюзивті білім берудің қажеттіліктері	1065
256	Mukashaeva A., Dyussenbaeva B.A. Barriers to inclusive culture in the educational environment of higher education institutions	1069
257	Алимкулова Т.С. Инклюзивті білім беру жағдайында болашақ тәрбиешілердің жобалау құзыреттілігін қалыптастыру	1072
258	Дрепина А., Жубакова С. Готовность будущих учителей к социализации детей с расстройствами аутистического спектра в условиях общеобразовательной школы	1076
259	Бақтиярова Д.А., Жусупова Д.Б. Мектепке дейінгі ұйымдағы логопед жұмысы және заманауи технологиялар	1086
260	Даутбаева Т.С., Малгайдарова Г.Т., Ермашева А.О. Инклюзивті білім беру жағдайында әлеуметтік бейімделу мәселелері	1089
261	Ештай М.М. Жалпы сөйлеу дамымауы бар бастауыш сынып оқушыларының орфографиялық дағдыларды меңгеруге қажетті алғышарттары	1094
262	Жанғожина Қ.Б. Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен жүргізілетін түзету оқу-тәрбие жұмысы	1098
263	Избасар А.Ә. Сөйлеу тілінің дамуындағы фонематикалық қабылдаудың рөлі	1102
264	Керимбекова А.А. Психолого-педагогическая поддержка развития непозиционного лидерства преподавателей колледжа	1106
265	Қайролла Д.Е., Кизат Г.Е., Мадешова А.А. Мектепке дейінгі ұйым тәрбиешісінің инклюзивті құзыреттілігін трансформациялау жолдары	1111
266	Қостай Д.Т. Болашақ әлеуметтік педагогтерді сервис-лернинг технологиясы арқылы волонтерлік іс-әрекетке дайындаудың отандық және халықаралық тәжірибесі	1114
267	Мақсұт Е.Н. Инклюзивті білім беру жүйесінде жасанды интеллектті қолданудың тиімділігі	1119
268	Матиева Г.Д., Каракпаева С.К., Әлшериев Е.Т. Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу белсенділігін арттырудағы инновациялық логопедиялық әдістер	1123

269	Нагайцев Т.О. Психолого-педагогические стратегии подготовки педагогических кадров к предупреждению суицидального поведения несовершеннолетних: междисциплинарная модель школьной превенции	1128
270	Оразбаева Д.С. Ағылшын тілі сабағында инклюзивті білім берудің ерекшеліктері	1133
271	Сыдыкова Г.Д., Токсанбаева Г.Б. Танымдық ойындардың аутизм спектрі бұзылысы бар балалардың сөйлеу тілін дамытудағы рөлі	1136
272	Тайғарина А.Э. Психикалық дамуында тежелуі бар бастауыш сынып оқушыларын білім беру ортасына бейімдеудегі әлеуметтік педагогтың рөлі	1139
273	Турсунбаева А.У. Инклюзивті білім беру жағдайында педагог кадрларды кәсіби даярлаудың инновациялық тәсілдері: халықаралық көзқарас	1142
274	Сейткамалова А.К. Тәрбиеленушілер арасындағы агрессияның алдын-алу тәсілдері	1146
275	Толеуханова А.Д. Инклюзивті мәдениет зерттеулеріндегі әдіснамалық тұғырлар	1149
276	Турекулова Н.А. Бастауыш білім беру арқылы нашар еститін оқушылардың экологиялық сауаттылығын арттыру	1153
277	Болат Б.Қ. Жасөспірімдердің салауатты өмір салтын дене тәрбиесі арқылы қалыптастырудың маңызы	1155
278	Бейсенбаева Ж.Н. Жасөспірімдердің кәсіби өзін-өзі анықтауын психологиялық-педагогикалық қолдаудың ерекшеліктері	1159
279	Мендигереева Д.А. Студенттердің өмірлік құндылықтары мен денсаулыққа көзқарасының психологиялық аспектілері	1162
280	Шарапатов Р.Ж. Девиантты мінез-құлықты жасөспірімдер типологиясын талдау	1167
281	Жақыпбекова З.Ж. Мектеп жасындағы жасөспірімдердің өзін-өзі реттеу мәселелері	1171
<p>4-секция: Заманауи педагогтің кәсіби дамуындағы құндылықтық тәсілдеме 4-секция: Ценностный подход к профессиональному развитию современного педагога 4-section: Value-based approach to the professional development of the modern teacher</p>		
282	Абдукаримов Н.А. Педагогические принципы совершенствования уроков физического воспитания для учащихся начальных классов	1176
283	Куттибекова Г.Т. Организация процесса начального образования на основе передовых современных педагогических технологий	1179
284	Абилова Г.О. Заманауи педагогтың кәсіби дамуында педагогикалық вебинарлардың рөлі	1182
285	Ибадуллаева С.Ж., Кожабергенова А.Т. Биология пәні негізінде жоғары сынып оқушыларына экологиялық білімді қалыптастырудың маңыздылығы	1187

ӘОЖ 376:004

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Мақсұт Ерзада Нұрболатқызы

«Педагогика және психология» білім беру бағдарламасының 1 курс магистранты,

Л.Н.Гумилев ат. ЕҰУ, Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – п.ғ.д., профессор П.Б. Сейітқазы

newstorypage14@gmail.com

Аннотация.

Инклюзивті білім беру жүйесінде жасанды интеллект (ЖИ) технологияларын қолданудың тиімділігі кешенді түрде қарастырылады [3]. Ерекше білім беру қажеттілігі бар білім алушылардың, атап айтқанда көру, есту және сөйлеу қабілеттері бұзылған, аутизм спектрі бұзылысы бар, сондай-ақ зейін деңгейі төмен оқушылардың оқу процесіндегі танымдық белсенділігін арттыру мәселелері талданады [6]. Сонымен қатар, білім сапасын жақсарту және білім алушылар үшін жеке білім беру траекториясын қалыптастырудағы жасанды интеллекттің рөлі айқындалады [4]. Цифрлық білім беру құралдарының педагогикалық мүмкіндіктері сараланып, олардың негізгі артықшылықтары ретінде оқытуды дараландыру, білім нәтижелерін автоматты бағалау және интерактивті білім беру ортасын қалыптастыру ерекшеліктері көрсетіледі [5]. Қазақстан Республикасындағы жасанды интеллект технологияларын қолдану тәжірибесіне талдау жасалады [1].

Annotation.

The effectiveness of artificial intelligence (AI) technologies in inclusive education systems is comprehensively examined [3]. Particular attention is given to enhancing the cognitive activity of students with special educational needs, including those with visual, hearing, and speech impairments, autism spectrum disorders, as well as learners with attention difficulties [6]. The role of AI in improving the quality of education and in designing individualized learning trajectories is also emphasized. The pedagogical potential of digital educational tools is analyzed, highlighting their key advantages such as personalized instruction, automated assessment, and the creation of interactive learning environments [5]. Practical applications of AI technologies in the context of the Republic of Kazakhstan are also considered [1].

Түйін сөздер: инклюзивті білім беру, жасанды интеллект, ерекше білім беру қажеттілігі, танымдық белсенділік, цифрлық технологиялар.

Keywords: inclusive education, artificial intelligence, special educational needs, cognitive activity, digital technologies, personalized learning.

Кіріспе

Қазіргі таңда білім беру жүйесі қарқынды цифрландыру кезеңін бастан өткеруде. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың дамуы оқыту мазмұнын жаңартуға, білім беру процесін икемді ұйымдастыруға және әрбір білім алушының жеке ерекшеліктерін ескеруге кең мүмкіндік беріп отыр. Әсіресе, ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушыларды оқытуда цифрлық құралдарды тиімді пайдалану өзекті мәселелердің бірі болып табылады. Инклюзивті білім беру жүйесі барлық білім алушыларға тең мүмкіндік беруді көздей отырып, олардың жеке қажеттіліктерін, қабілеттерін және даму деңгейін ескеруге бағытталады [3]. Осы тұрғыда жасанды интеллект технологиялары оқыту процесін дараландыруға, білім алушылардың танымдық белсенділігін арттыруға және оқу материалын меңгеру сапасын жақсартуға ықпал ететін маңызды құрал ретінде қарастырылады. Жасанды интеллект білім беру процесін тек автоматтандырып қана қоймай, оны оқушыға бағытталған, икемді және бейімделген жүйеге айналдыруға мүмкіндік береді [6].

Инклюзивті білім беру – барлық балаларға, оның ішінде ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушыларға сапалы білім алуға тең мүмкіндік беретін білім беру моделі. Бұл модельдің басты мақсаты – әрбір білім алушының әлеуетін толық ашу, әлеуметтік бейімделуіне жағдай жасау және білім алу барысында кездесетін кедергілерді азайту. Ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушылар қатарына көру, есту, сөйлеу қабілеттері бұзылған, тірек-қимыл аппараты зақымданған, зейін тұрақсыздығы немесе есте сақтау қабілеті төмен, сондай-ақ

аутизм спектрі бұзылысы бар балалар жатады. Мұндай оқушылармен жұмыс барысында дәстүрлі оқыту әдістері жеткіліксіз болуы мүмкін, себебі әр білім алушының ақпаратты қабылдау, өңдеу және меңгеру ерекшеліктері әртүрлі. Сондықтан оқыту процесін дараландыру, оқу материалын бейімдеу және қолжетімді білім беру ортасын қалыптастыру қажеттілігі туындайды. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытуға ерекше көңіл бөлініп, білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы қабылданған [1]. Бұл құжатта білім беру ұйымдарын инклюзивті ортаға бейімдеу, педагогтердің кәсіби құзыреттілігін арттыру және арнайы білім беру қажеттілігі бар балаларды қолдау шаралары қарастырылған.

Жасанды интеллект – адамның интеллектуалдық қызметін модельдейтін және деректерді талдау, болжау, бейімдеу сияқты функцияларды жүзеге асыратын технологиялар жиынтығы. Білім беру саласында жасанды интеллект білім алушылардың оқу әрекетін талдауға, олардың оқу жетістіктерін бақылауға және оқу процесін жеке ерекшеліктеріне сәйкес ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Жасанды интеллект негізіндегі жүйелер оқушының білім деңгейін, оқу қарқынын, қателіктерін және қызығушылықтарын анықтай отырып, соған сәйкес тапсырмалар ұсына алады [7]. Бұл білім алушылардың оқу материалын тиімді меңгеруіне жағдай жасайды. Сонымен қатар, автоматтандырылған бағалау жүйелері оқушылардың білімін жедел және объективті бағалауға мүмкіндік береді, ал деректерді талдау құралдары педагогтерге оқыту процесін жетілдіруге көмектеседі. Жасанды интеллект технологияларының маңызды артықшылықтарының бірі – оқытуды дараландыру мүмкіндігі. Әрбір білім алушының қабілеті мен қажеттілігіне сәйкес оқу траекториясын құру арқылы оқу процесінің тиімділігі артады. Мысалы, кейбір оқушылар ақпаратты визуалды түрде жақсы қабылдаса, енді біреулері аудиоматериалдар арқылы тиімді меңгереді. Жасанды интеллект осы ерекшеліктерді ескеріп, оқу материалын әртүрлі форматта ұсына алады. Сонымен қатар, интерактивті тапсырмалар, ойын элементтері және мультимедиялық құралдар оқушылардың қызығушылығын арттырып, олардың оқу мотивациясын күшейтеді. Бұл әсіресе зейін деңгейі төмен немесе аутизм спектрі бұзылысы бар балалар үшін тиімді, себебі олар үшін көрнекілік пен интерактивтілік маңызды рөл атқарады. Жасанды интеллект құралдары ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушылардың оқу процесіне белсенді қатысуына мүмкіндік береді. Мысалы, мәтінді дыбыстау (text-to-speech) технологиялары көру қабілеті төмен оқушыларға оқу материалын тыңдау арқылы меңгеруге мүмкіндік береді. Сөйлеуді тану (speech recognition) жүйелері сөйлеу немесе есту қабілеті бұзылған оқушылардың қарым-қатынас жасауына көмектеседі. Сонымен қатар, автоматты аударма, субтитрлер, бейімделген интерфейстер сияқты мүмкіндіктер оқу процесін қолжетімді етеді [3]. Виртуалды ассистенттер мен білім беру чат-боттары оқушыларға тапсырмаларды орындау барысында көмек көрсетіп, кері байланыс береді. Бұл оқушылардың өздігінен білім алу дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Жасанды интеллектті қолданудың тағы бір маңызды бағыты – оқу нәтижелерін талдау және болжау. Оқу деректерін талдау арқылы жүйе білім алушының әлсіз және күшті жақтарын анықтап, қиындық туындайтын тақырыптарды белгілеуге мүмкіндік береді. Бұл педагогтерге дер кезінде қолдау көрсетуге және оқыту әдістерін түзетуге көмектеседі. Сонымен қатар, жасанды интеллект білім алушылардың оқу жетістіктерін болжау арқылы тәуекел топтарын анықтап, алдын алу шараларын ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Алайда, жасанды интеллект технологияларын енгізу барысында бірқатар қиындықтар да туындайды. Біріншіден, білім беру ұйымдарының техникалық базасының жеткіліксіздігі, яғни компьютерлер, планшеттер және интернетке қолжетімділіктің шектеулі болуы. Екіншіден, педагогтердің цифрлық құзыреттілігінің жеткіліксіздігі, яғни жаңа технологияларды тиімді қолдану дағдыларының жеткіліксіз болуы. Үшіншіден, жасанды интеллект жүйелерін қолдану барысында деректердің қауіпсіздігі мен құпиялылығы мәселелері туындайды. Сонымен қатар, кейбір жағдайларда оқушылардың дайын жауаптарға тәуелділігі қалыптасып, олардың сыни ойлау қабілеті төмендеуі мүмкін. Сондықтан жасанды интеллектті қолдану барысында педагогикалық бақылау мен әдістемелік тұрғыдан дұрыс

ұйымдастыру маңызды. Сонымен қатар, ЖИ негізіндегі бейімделген оқыту платформалары оқушылардың танымдық белсенділігін арттыруға ықпал етеді. Интерактивті тапсырмалар, ойын элементтері (геймификация), визуалды және аудиоматериалдар арқылы білім беру процесі қызықты әрі түсінікті болады. Мысалы, аутизм спектрі бар балалар үшін визуалды қолдау маңызды болғандықтан, ЖИ технологиялары арқылы суреттер, анимациялар және нақты құрылымдалған тапсырмалар ұсынылады. Бұл олардың ақпаратты қабылдауын жеңілдетіп, оқу процесіне белсенді қатысуына ықпал етеді. Көру және есту қабілеті бұзылған оқушылар үшін де жасанды интеллекттің мүмкіндіктері кең [4]. Мысалы, мәтінді дыбыстау (text-to-speech), дыбысты мәтінге айналдыру (speech-to-text), автоматты субтитрлер, экран оқитын бағдарламалар сияқты құралдар ақпаратқа қолжетімділікті қамтамасыз етеді. Бұл технологиялар білім алушылардың оқу процесіне толыққанды қатысуына жағдай жасап, олардың академиялық жетістіктерін арттыруға мүмкіндік береді. Жасанды интеллект сондай-ақ мұғалімдердің жұмысын жеңілдетуде маңызды рөл атқарады. Оқу жетістіктерін автоматты түрде бағалау, оқушылардың үлгерімін талдау, жеке ұсыныстар беру сияқты функциялар педагогтердің уақытын үнемдеп, олардың назарын оқушылармен жеке жұмысқа бағыттауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, ЖИ жүйелері мұғалімдерге оқушылардың әлсіз және күшті жақтарын анықтауға көмектесіп, оқу процесін тиімді жоспарлауға жағдай жасайды [6].

Зерттеу нәтижелері жасанды интеллект технологияларын білім беру процесіне енгізу инклюзивті оқытудың сапасын арттыруға, білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз етуге және педагогтердің кәсіби қызметін оңтайландыруға мүмкіндік беретінін көрсетеді. Статистикалық мәліметтерге сәйкес, Қазақстанда 160 000-нан астам ерекше білім беру қажеттілігі бар бала бар, бұл білім беру жүйесінде заманауи технологияларды қолданудың өзектілігін арттырады. Осы тұрғыда жасанды интеллект аталған мәселелерді шешудің тиімді құралы ретінде қарастырылады [5]. Қазақстан жағдайында цифрлық білім беру ресурстарының дамуы жасанды интеллект технологияларын енгізуге қолайлы орта қалыптастыруда. Соңғы жылдары электрондық білім беру платформалары, онлайн оқыту жүйелері, цифрлық контенттер кеңінен қолданылып келеді. Бұл үрдіс инклюзивті білім беруді дамытуға да оң әсерін тигізуде. Дегенмен, ЖИ технологияларын енгізуде бірқатар мәселелер де бар. Олардың қатарына мұғалімдердің цифрлық сауаттылығының жеткіліксіздігі, техникалық құралдардың жетіспеуі, сондай-ақ білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық базасының әртүрлі деңгейде болуы жатады. Осыған байланысты педагогтерді ЖИ технологияларын қолдануға үйрету, арнайы курстар ұйымдастыру, әдістемелік қолдау көрсету маңызды болып табылады. Сонымен қатар, білім беру ұйымдарын қажетті техникалық құралдармен қамтамасыз ету, инклюзивті білім беруге арналған цифрлық ресурстарды дамыту қажет. Жасанды интеллектті тиімді пайдалану үшін педагогикалық және технологиялық мүмкіндіктерді ұштастыру басты шарт болып табылады [6].

Тағы бір маңызды аспект – этикалық және қауіпсіздік мәселелері. Жасанды интеллект жүйелері оқушылардың жеке деректерін өңдейтіндіктен, ақпараттық қауіпсіздік талаптарын сақтау қажет. Сонымен қатар, ЖИ-ды қолдану барысында оқушылардың жеке ерекшеліктерін құрметтеу, тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету, кемсітушілікке жол бермеу қағидалары сақталуы тиіс. Жасанды интеллект мұғалімді алмастыратын құрал емес, керісінше оның жұмысын толықтыратын және жеңілдететін технология ретінде қарастырылуы тиіс. Мұғалімнің жетекші рөлі, оның педагогикалық шеберлігі, эмоционалдық қолдауы және оқушылармен қарым-қатынасы білім беру процесінің ажырамас бөлігі болып қала береді. Сондықтан жасанды интеллектті тиімді пайдалану үшін педагогтердің біліктілігін арттыру, әдістемелік қолдау көрсету және цифрлық білім беру ресурстарын дамыту қажет. Жасанды интеллект технологияларын инклюзивті білім беру жүйесіне енгізу білім алушылардың танымдық белсенділігін арттыруға, білім сапасын жақсартуға және білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Жасанды интеллект оқыту процесін икемді, бейімделген және нәтижеге бағытталған жүйеге

айналдырады. Болашақта бұл технологияларды тиімді пайдалану инклюзивті білім берудің сапасын арттырып, әрбір білім алушының жеке мүмкіндіктерін толық ашуға жағдай жасайды.

Қорытынды

Жасанды интеллект технологияларын инклюзивті білім беру жүйесінде қолдану білім беру сапасын арттырудың маңызды және перспективалы бағыттарының бірі болып табылады. Бұл технологиялар ерекше білім беру қажеттілігі бар оқушылардың оқу процесіне белсенді қатысуына мүмкіндік беріп, олардың танымдық белсенділігін арттыруға, оқу мотивациясын күшейтуге және білімді меңгеру сапасын жақсартуға ықпал етеді. Сонымен қатар, жасанды интеллект негізіндегі құралдар оқыту мазмұнын білім алушының жеке ерекшеліктеріне, қабілетіне және даму деңгейіне сәйкес бейімдеуге жағдай жасап, оқыту процесін дараландырудың тиімді тетіктерін ұсынады. Жасанды интеллектті қолдану оқу процесін қолжетімді, икемді және нәтижелі ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Әсіресе, көру, есту немесе сөйлеу қабілеттері бұзылған, сондай-ақ зейін деңгейі төмен немесе аутизм спектрі бар білім алушылар үшін цифрлық технологиялар ақпаратты қабылдауды жеңілдетіп, оқу материалын түсінуді арттырады [3]. Интерактивті платформалар, мультимедиялық ресурстар және бейімделген тапсырмалар арқылы білім алушылардың қызығушылығы оянып, олардың оқу әрекетіне деген оң көзқарасы қалыптасады. Сонымен қатар, жасанды интеллект педагогтердің кәсіби қызметін оңтайландыруда маңызды рөл атқарады. Ол білім алушылардың оқу жетістіктерін жедел бағалауға, оқу нәтижелерін талдауға және деректер негізінде тиімді педагогикалық шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді. Бұл мұғалімдердің уақытын үнемдеп, олардың шығармашылық және әдістемелік жұмысқа көбірек көңіл бөлуіне жағдай жасайды.

Жасанды интеллектті тиімді пайдалану үшін білім беру жүйесінде бірқатар шарттарды қамтамасыз ету қажет. Атап айтқанда, білім беру ұйымдарын қажетті техникалық құралдармен жабдықтау, интернет инфрақұрылымын дамыту, педагогтердің цифрлық құзыреттілігін арттыру және оқыту процесінде технологияларды әдістемелік тұрғыдан дұрыс қолдану маңызды болып табылады [7]. Сонымен қатар, жасанды интеллекттің адам факторын толық алмастыра алмайтынын ескеру қажет, себебі педагогтің тұлғалық ықпалы, эмоционалдық қолдауы және тәрбиелік рөлі әрқашан жетекші мәнге ие болып қала береді. Осылайша, жасанды интеллект технологияларын білім беру процесіне жүйелі түрде енгізу инклюзивті білім берудің сапасын арттыруға, білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз етуге және әрбір оқушының әлеуетін толық ашуға мүмкіндік береді. Болашақта бұл технологиялардың кеңінен қолданылуы білім беру жүйесінің тиімділігін арттырып қана қоймай, оның инновациялық дамуына серпін береді, сондай-ақ инклюзивті қоғам қалыптастыруға негіз болады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №249 қаулысы. Білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы // <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2300000249>.
2. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения. – М.: Народное образование, 1995. – 336 с. // <https://evgenpol.ru/bespalko-v-p-pedagogika-i-progressivnye-tehnologii-slagaemye-pedagogicheskoi/>.
3. OECD. Digital Education Outlook 2026: Generative AI in Education. – Paris: OECD Publishing, 2026. – 210 p. // <https://www.policyedge.in/p/oecd-digital-education-outlook-2026>.
4. Chen L., Chen P., Lin Z. Artificial Intelligence in Education: A Review // IEEE Access, 2020. – Vol. 8. – P. 75264–75278.
5. Luckin R., Holmes W., Griffiths M., Forcier L.B. Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education. – London: Pearson Education, 2016. – 52 p.
6. Zhang J., Da L. The Application of Artificial Intelligence in Inclusive Education // International Journal of Emerging Technologies in Learning, 2021. – Vol. 16, №7. – P. 4–18.

7. UNESCO. Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities for Sustainable Development. – Paris: UNESCO, 2020. – 120 p.

ӘОЖ 376.36:373.2:37.02

**МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ СӨЙЛЕУ БЕЛСЕНДІЛІГІН
АРТТЫРУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ЛОГОПЕДИЯЛЫҚ ӘДІСТЕР**

Матиева Гулноза Дилшодкизи

М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан зерттеу университеті, «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасының 2-курс магистранты (Қазақстан, Шымкент қ.)

Каракпаева Сарбиназ Куанышбековна

Магистр, аға оқытушы, М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан зерттеу университеті,
(Қазақстан, Шымкент қ.)

sarbinaz.karakpaieva.86@mail.ru

Әлшериев Ердәулет Тұрысбекұлы

Магистр, оқытушы, М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан зерттеу университеті,
(Қазақстан, Шымкент қ.)

Аннотация В данной статье рассматриваются инновационные логопедические методы, направленные на повышение речевой активности детей дошкольного возраста. Автор анализирует эффективность внедрения современных технологий в коррекционный процесс, учитывая психологические и возрастные особенности дошкольников. Особое внимание уделяется интерактивным методам, способствующим преодолению речевого барьера и развитию коммуникативных навыков. В результате исследования обосновывается значимость инновационных подходов в оптимизации логопедической работы.

Abstract This article examines innovative logopedic methods aimed at increasing the speech activity of preschool children. The author analyzes the effectiveness of implementing modern technologies in the correctional process, taking into account the psychological and age characteristics of preschoolers. Special attention is paid to interactive methods that contribute to overcoming speech barriers and developing communication skills. As a result of the study, the significance of innovative approaches in optimizing speech therapy work is substantiated.

Ключевые слова: речевая активность, дошкольники, инновационные методы, логопедия, коррекционная педагогика, коммуникативные навыки.

Keywords: speech activity, preschoolers, innovative methods, speech therapy, correctional pedagogy, communication skills.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беру жүйесінің негізгі міндеттерінің бірі – баланың тұлғалық дамуын кешенді түрде қамтамасыз ету. Бұл ретте тілдік даму жетекші орын алады. Өйткені тіл – баланың ойлау, есте сақтау, қабылдау, қиялдау сияқты психикалық процестерінің қалыптасуы мен жетілуінің негізі болумен қатар, оның әлеуметтік ортаға бейімделуінің, қоршаған ортамен тиімді қарым-қатынас орнатуының басты құралы болып табылады. Зерттеулер мен педагогикалық тәжірибе көрсеткендей, тілдік қабілеті жоғары дамыған бала мектепке жеңіл бейімделеді, оқу материалын тез меңгереді, өз ойын еркін және жүйелі жеткізе алады. Ал сөйлеу тілі кештеу қалыптасқан балалар мектепте оқуда қиындыққа тап болады, өз ортасына толықтай сіңісе алмайды. Сондықтан мектепке дейінгі жаста тіл дамыту жұмыстары – болашақ оқу жетістіктерінің іргетасы болып саналады.

Қазіргі таңда сөйлеу тіліндегі күрделі ақаулықтары бар мектеп жасына дейінгі балаларының саны көбеюде. Бірақ бұл балаларға арналған арнайы мектепке дейінгі ұйымдар жеткіліксіз. Республикамыздың әлеуметтік – экономикалық жағдайына байланысты сөйлеу тілінің ақаулықтарын жоюға бағытталған ғылыми дәлелденген әдістерді қайта құруды талап етеді.

Демек, бұл мәселенің әлеуметтік мағынасы бар екенін ескеріп, әлі толық ұйымдастырылмағандықтан интеллектуалды дамымаған бар балалардың сөйлеу тілін дамытудың, соның ішінде сөздік қорын молайтудың тиімді жолдарын табу күттірмейтін мәселелердің бірі деп айтуға толық негіз бар.